

Tydligare regler för små avloppsanläggningar

Författningsförslag för avloppsanläggningar upp tom 200 pe

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2016-09-09

Ansvarig utgivare: Jakob Granit
Omslagsfoto: Maja Kristin Nylander

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Tydligare regler för små avloppsanläggningar

Författningsförslag för avloppsanläggningar upp tom 200 pe

Havs- och vattenmyndighetens rapportering 2016-09-09

Förord

Små avloppsanläggningar (dimensionerade för upp t.o.m. 200 personekvivalenter (pe)) som har bristfällig rening kan orsaka både hälso- och miljöproblem. Många av de små avloppsanläggningarna är gamla och saknar helt rening från smitt- och näringsämnen. Även relativt nya anläggningar har visat sig ha problem med driften och når inte upp till de reningskrav som tillverkaren har utlovat.

I denna rapport lämnas ett författningsförslag som innebär ändringar av befintliga bestämmelser i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) (FMH) samt förslag på kompletterande bestämmelser för små avloppsanläggningar. Målsättningen med förslaget är att samla och förtydliga regelverket kring små avlopp för att minska oklarheter i tillämpningen, öka rättssäkerheten, samsynen och effektiviteten i kommunernas arbete med prövning och tillsyn. Men även att öka förutsägbarheten för fastighetsägaren om vilka reningskrav som ställs på platsen samt att säkerställa avloppsanläggningarnas funktion.

Bakgrunden till detta författningsförslag är det regeringsuppdrag som Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fick i december 2012. HaV skulle enligt regeringsuppdraget i samråd med Boverket utreda nödvändiga förändringar i regelverket kring enskilda avlopp, och ta fram kostnadseffektiva författningsförslag. HaV:s slutrapportering lämnades till regeringen i september 2013, varefter förslaget skickades på remiss. Regeringen har därefter gett HaV ett kompletterande uppdrag som nu redovisas. Författningsförslaget som ingick i rapporteringen 2013 har reviderats och bearbetats av HaV utifrån remissinstansernas synpunkter, tillkommande kunskap och inspel från den referensgrupp som bildades under våren 2016.

Referensgruppen som knöts till detta uppdrag har varit brett sammansatt och bestått av centrala och regionala myndigheter, branschorganisationer, forskare och intressegrupper. Ett stort tack riktas till denna grupp för det stora engagemang som visats under arbetets gång. Många av de synpunkter och idéer som inkommit har omhändertagits i rapporten, andra kommer vara till stor nytta i det framtida arbetet.

Rapporten kommer att kompletteras med en konsekvensanalys.

Göteborg den 9 september 2016 Björn Sjöberg

Sammanfattning

Målsättningen med detta författningsförslag är att:

- samla och förtydliga regelverket kring små avlopp för att minska oklarheter i tillämpningen
- öka rättssäkerheten, samsynen och effektiviteten i kommunernas arbete med prövning och tillsyn
- öka förutsägbarheten för fastighetsägaren om vilka reningskrav som kommer att ställas
- säkerställa avloppsanläggningarnas funktion.

I korthet innehåller författningsförslaget följande förändringar:

- Områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten pekas ut med hjälp av ett nationellt bedömningsunderlag. Det ökar förutsägbarheten för fastighetsägare – vilket reningskrav behöver en anläggning på en viss plats uppnå.
- Ett utpekande utifrån ett gemensamt bedömningsunderlag ger en större samsyn nationellt än vad som finns idag. Utpekande bör ske av myndighet på regional eller kommunal nivå.
- Kravet på rening av fosfor skärps i områden med övergödningsproblem, och där utsläppen från små avloppsanläggningar bedöms vara betydande. Däremot sänks kravet på rening av fosfor i områden där risken för påverkan är liten. Förändringen innebär att reningskraven blir bättre anpassade till risken för påverkan från avloppsanläggningen.
- Krav på en viss kunskapsnivå genom certifiering av de som anlägger avloppsanläggningar och krav på opartisk kontroll vid nyinstallation samt kontinuerlig kontroll av nya anläggningar i drift. Detta ökar säkerheten i att nya anläggningar levererar den hälso- och miljönytta som förutsatts vid tillståndsgivningen även på sikt.
- För anläggningar som är dimensionerade för 51-200 pe ställs högre krav på undersökning vid lokalisering och krav på tätare kontinuerlig kontroll än för de mindre anläggningarna.

HaV gör bedömningen att det som ett komplement till författningsförslaget behövs ett ekonomiskt incitament i form av en skatt eller avgift för att nå en hållbar åtgärdstakt.

SAMMANFATTNING.....	6
INLEDNING	11
Bakgrund	11
Problembeskrivning	12
Påverkan, nationellt och lokalt	12
Dålig funktion även i nya anläggningar	13
Låg åtgärdstakt	13
En splittrad reglering och bristande samsyn.....	14
Problematiskt att koppla villkor som gäller driften till tillståndet	14
Målsättning.....	15
Förväntade effekter av nya regler	16
Ökad samsyn, tydlighet och förutsägbarhet	16
Reningskrav som är anpassade till risken för påverkan	17
Säkerställande av anläggande och drift	18
Högre krav på större anläggningar	18
Avgränsningar	18
Övriga nödvändiga författningsförändringar	19
Byta begreppet avloppsanordning mot avloppsanläggning	19
Reglera utsläpp av annat orenat avloppsvatten.....	19
Dagvatten behöver regleras särskilt	19
Ändringar i miljötillsynsförordningen.....	20
Ändringar i förordningen om miljöstraffavgift.....	20
Förtydliga handlägningsregler för små avloppsanläggningar	20
Pågående projekt som underlättar införandet av författningsförslagen	20
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG I FMH	21
Definitioner	21
12 §.....	22
Motiv.....	22
Ny 12 a §.....	23
Motiv.....	24
13 §.....	26
Motiv.....	26
14 §.....	30
Motiv.....	30
Nuvarande 15 §	32
Ny 15 §	32
Motiv.....	32

Ny 15 a §.....	33
Motiv.....	34
Nuvarande 16 §	35
Ny 16 §	35
Motiv.....	35
Ny 16 a §.....	35
Motiv.....	35
Ny 16 b §	37
Motiv.....	37
Ny 16 c §.....	37
Motiv.....	37
Ny 16 d §	38
Motiv.....	38
Ny 16 e §.....	38
Motiv.....	39
18 §.....	40
Motiv.....	40
Ny 18 a §.....	40
Motiv.....	40
19 §.....	41
Motiv.....	41
Ny 19 a §.....	41
Motiv.....	41
Ny X § Övergångsbestämmelser	42
NYA BESTÄMMELSER SOM SKA FÖRAS IN PÅ LÄMPLIGT STÄLLE.....	42
Ny X § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation.....	42
Motiv.....	43
Ny Y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll.....	45
Motiv.....	46
Ny § Övergångsbestämmelser	48
Ny Z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten	48
Motiv.....	48
Ny § Övergångsbestämmelser	51
FÖRSLAG PÅ NYA BESTÄMMELSER SAMT ÄNDRINGAR I BEFINTLIGA BESTÄMMELSER OM MSA.....	52
Överträdelse av 14 § FMH	52
Överträdelse av nya 15 § FMH.....	52
Överträdelse av nya 18 a § FMH.....	52

Överträdelse av nya tillsynsbestämmelserna	52
OMARBETNING AV FÖRSLAGEN EFTER SYNPUNKTER FRÅN REFERENSGRUPPEN	52
FÖLJANDE FÖRSLAG UTGÅR	53
Täta ledningar.....	53
Motiv för att ta bort	53
Krav på utsläppshalter och provtagning med avseende på miljöskydd.....	53
Motiv för att ta bort	54
Kriterier för känslig utsläppspunkt, krav på reduktion, utsläppshalter och provtagning med avseende på hälsoskydd	55
Motiv för att ta bort	56
Krav på återvinning av näringsämnen.....	56
Motiv för att ta bort	56
STÖRRE PARAGRAFJUSTERINGAR.....	56
Krav på provtagning	56
Motiv för att ändra.....	56
Återkommande kontroll	57
Motiv för att ändra.....	57
BILAGA 1 LITTERATURHÄNVISNINGAR.....	58
Miljöskydd	58
Markbaserad rening.....	58
Minireningsverk	60
Källsorterande lösningar	61
Slutsatser	62
BILAGA 2 REFERENSGRUPP	64
Förfrågan om er möjlighet att ingå i en referensgrupp gällande reglering för små avloppsanläggningar	64
BILAGA 3 SAMMANSTÄLLNING AV FÖRFATTNINGSFÖRSLAGEN.....	67
Jämförelse mellan dagens reglering i FMH och vårt förslag	67
Nya bestämmelser som ska föras in på lämpligt ställe	75
Nya bestämmelser om MSA	77
REFERENSER	78